

NĚKTERÉ ASPEKTY VSTUPU ČR DO EU – KOMPARACE NÁZORŮ OBČANŮ A JEJICH ZVOLENÝCH ZASTUPITELŮ

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2002
Otázky:	PM.34, PM.35
Termín terénního šetření:	17.-24.10.2002
Počet respondentů:	1017
Reprezentativita:	obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Výběr respondentů:	kvótní výběr
Zveřejněno dne:	14.11.2002
Kód tiskové informace:	PM21114c
Zpracovala:	Alice Glasová

Občanům byly ve výzkumu předkládány konkrétní nabídky výhod a nevýhod s dotazem, zda se respondent domnívá, že je naše členství v EU přinese, či nikoliv (viz tabulka 1).

Tabulka č.1: „**Domníváte se, že naše členství v EU občanům přinese...**“

	ANO	NE	NEVÍ
Částečnou ztrátu suverenity země	68	17	15
Větší bezpečnost země	65	17	18
Nebezpečí spojená s migrací obyvatelstva	60	22	18
Větší hospodářské problémy	58	22	20
Větší právní jistoty	53	22	25
Větší demokratické jistoty	52	22	26
Zkomplikování administrativy	52	23	25
Zkvalitnění české legislativy	42	26	32
Ekonomické výhody	41	37	22
Zvýšení životní úrovně	35	44	21

100% v řádku

Respondenti jsou nejvíce přesvědčeni o částečné ztrátě suverenity země. Dále se lidé na jedné straně častěji domnívají, že členství ČR v EU přinese větší bezpečnost, větší právní a demokratické jistoty, zkvalitnění české legislativy a ekonomické výhody, ale na straně druhé i nebezpečí spojená s migrací obyvatelstva a hospodářské problémy včetně snížení životní úrovně. Je třeba ještě ve většině případů zmínit velkou skupinu občanů, kteří prozatím nemají jasno.

Objevily se samozřejmě velké rozdíly mezi těmi, kteří vstup naší země do EU podporují a těmi, kteří jsou proti tomuto vstupu¹ (viz tabulka 2). Výhody uváděli podstatně častěji ti respondenti, kteří by v případném referendu hlasovali pro vstup ČR do Evropské unie a naopak nevýhody ti, kteří by v tomto referendu hlasovali proti vstupu.

¹ V říjnu se pro vstup do EU vyslovilo 49% dotázaných, proti bylo 18%, 22% nebylo rozhodnuto, 5% by nehlasovalo, 6% nevědělo, zda by hlasovalo.

Tabulka 2: **Názory na přínosy našeho členství v EU - podle postoje ke vstupu**

ANO PŘINESE (%) :	Všichni	Pro vstup	Proti vstupu
Částečnou ztrátu suverenity země	68	57	93
Větší bezpečnost země	65	83	37
Nebezpečí spojená s migrací obyvatelstva	60	51	80
Větší hospodářské problémy	58	41	90
Větší právní jistoty	53	75	24
Větší demokratické jistoty	52	77	20
Zkomplikování administrativy	52	43	81
Zkvalitnění české legislativy	42	64	17
Ekonomické výhody	41	67	9
Zvýšení životní úrovně	35	58	7

Vzhledem k tomu, že tato otázka byla položena běžné populaci nejen v našem listopadovém výzkumu v loňském roce, ale i ve výzkumu Sociologického ústavu „Názory politických elit“ mezi poslanci PS a senátory v loňském roce, můžeme provést několik srovnání (viz tabulka 3).

Výsledky získané v našich šetřeních se liší jen mírně, letos přibýlo pesimismu v pohledu na zkvalitnění české legislativy, ekonomickou výhodnost a zvýšení životní úrovně. Vedle toho oslabila četnost přesvědčení o částečné ztrátě suverenity.

Podíváme-li se na srovnání názorů našich respondentů a poslanců a senátorů, je ve většině oblastí zřejmý jednoznačně pozitivnější názor u poslanců PS a ještě o něco více u senátorů. Poslanci a senátoři jsou vedle toho ve zvýšené míře přesvědčeni o částečné ztrátě suverenity a takřka ve shodě s běžnou populací se zkomplikováním administrativy.

Tabulka 3: **Souhlas s tím, že naše členství v EU občanům přinese... - srovnání**

Souhlasné stanovisko (%) :	Občané 2001	Občané 2002	Poslanci PS 2001	Senátoři 2001
Částečnou ztrátu suverenity země	73	68	85	87
Větší bezpečnost země	63	65	74	79
Nebezpečí spojená s migrací obyvatelstva	63	60	47	49
Větší hospodářské problémy	57	58	38	31
Větší právní jistoty	50	53	77	82
Větší demokratické jistoty	51	52	70	80
Zkomplikování administrativy	54	52	57	51
Zkvalitnění české legislativy	50	42	76	86
Ekonomické výhody	46	41	85	89
Zvýšení životní úrovně	39	35	77	82

Dále nás zajímala **role, kterou přisuzují lidé různým hlediskům při projednávání zákonů spojených se vstupem ČR do EU²** (viz tabulka 4).

Tabulka 4: **Názory občanů na roli, jakou hrají v parlamentu následující hlediska při projednávání zákonů spojených se vstupem ČR do EU**

	11/01	10/02	Rozdíl průměrů 11/01 - 10/02
Skupinové zájmy, lobby	5,35	5,06	0,29
Souhlas s požadavky evropského práva	5,07	4,95	0,12
Stranické hledisko	5,12	4,67	0,45
Odborné hledisko	4,29	4,48	-0,19
Národní zájmy	4,20	4,46	-0,26

Průměrné hodnoty, kde 1=žádnou roli až 7=největší roli.

² Otázka: „Jakou roli hrají v parlamentu podle vašeho názoru při projednávání zákonů spojených se vstupem ČR do EU tato hlediska? Žádnou roli =1, 7=největší roli.“

Dotázaní si nejčastěji myslí, že největší roli při projednávání zákonů spojených se vstupem ČR do EU v parlamentu hrají skupinové zájmy, lobby. Až za tímto hodnocením následuje „souhlas s požadavky evropského práva“. Dále se lidé domnívají, že při jednáních je důležitější stranické než odborné hledisko a nejméně často se dotázaným jeví, že poslanci zohledňují národní zájmy.

V listopadu loňského roku, kdy jsme otázku v našem výzkumu položili poprvé, byly postoje občanů dosti obdobné. O něco více zdůrazňovali hlediska skupinových zájmů, požadavků evropského práva a zejména hledisko stranické, ještě menší roli přisuzovali odbornému hledisku a národním zájmům.

Podobná otázka byla také položena ve výše zmíněném výzkumu SOÚ „Názory politických elit“, ovšem s tím rozdílem, že poslanci a senátoři seřazovali hlediska podle důležitosti od nejdůležitějšího po nejméně důležité³. Proto srovnání výsledků s celou populací zde můžeme provést jen orientačně. Navzdory tomu je, myslím, zřejmé (viz tabulka 5), že zatímco občané přisuzují významné role při projednávání zákonů spojených se vstupem ČR do EU skupinovým zájmům, loby a zájmům stranickým, naši zákonodárci to takto nevidí a prioritu naopak dávají národním zájmům, odbornému hledisku a souhlasu s požadavky evropského práva.

Tabulka č.5: Názory poslanců PS a senátorů na roli jakou hrají následující hlediska v parlamentu při projednávání zákonů spojených se vstupem ČR do EU

	Poslanci PS		Senátoři	
	% uvedení na 1./5. Místě¹	Průměrné umístění²	% uvedení na 1./5. místě¹	Průměrné umístění²
Odborné hledisko	49 / 1	1,67	49 / 1	1,70
Národní zájmy	48 / 4	1,75	53 / 4	1,91
Souhlas s požadavky evropského práva	41 / 2	1,78	49 / 1	2,04
Stranické hledisko	3 / 20	3,53	4 / 22	3,50
Skupinové zájmy, lobby	1 / 49	3,89	3 / 53	4,19

1) procento uvedení hlediska na místě 1. = nejdůležitější a na 5. = nejméně důležité.

2) průměrná hodnota umístění hlediska, kde 1. = nejdůležitější a 5. = nejméně důležité

³ Otázka: Seřadte prosím podle důležitosti hlediska, která hrají roli při projednávání a schvalování legislativy spojené se začleňováním ČR do EU. Stupnice 1-5, kde 1 znamená nejvyšší důležitost a 5 nejnižší důležitost.